

7.ÜNİTE

KÜRESEL
BAĞLANTILAR

KOMŞULARIMIZ VE KARDEŞLERİMİZ

Atatürk'ün belirlediği barışa yönelik dış politika günümüzde de devam etmektedir. Atatürk bağımsız bir devletin varlığı için millî bir dış politikayı temel şartlardan biri olarak kabul etmiştir.

"Yurtta barış dünyada barış" ilkesi ile bir taraftan yurt içinde huzuru sağlayarak güven içinde yaşamayı amaçlarken diğer taraftan da uluslararası barış ve güvenliği savunmuştur. Atatürk Dönemi millî dış politika ilkelerimiz şunlardır.

Millî Dış Politika İlkeleri

- Tam Bağımsızlık
- Barışçılık
- Eşitlik
- Gerçeklik
- Akılcılık

- Türkiye, Atatürk döneminde komşularıyla olan ilişkilerinde barışçı çözüm yolları önermiş ve bunun için büyük gayret sarf etmiştir.
- Atatürk, Almanya ve İtalya'nın saldırgan politikalarına karşı barışı ve güvenliğimizi batı sınırimızdaki ülkelerle **Balkan Antantı**'yla (1934), doğu sınırimızdaki ülkelerle **Sadabat Pakti**'yla(1937) sağlamıştır.

Atatürk ortak geçmişe sahip olduğumuz Türk Cumhuriyetleri ile ilgili olarak 1933 yılında şunları söylemiştir:

"Bugün Sovyetler Birliği dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna manevi köprülerini sağlam tutarak hazırlanır. Dil ve tarih bir köprüdür."

- Türkiye'nin **Orta Asya Türk Cumhuriyetleri** ile ilişkileri 1991 yılında **Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği**'nin dağılmasından sonra artmıştır.
- Orta Asya Türk Cumhuriyetlerini tanıyan ve bu ülkelerde büyükelçilik açan ilk ülke Türkiye olmuştur. 1992 yılından bu yana gerçekleştirilen **üst düzey ziyaretler** ve imzalanan çok sayıda **ikili ve çok taraflı anlaşma** ilişkilerin pekiştirilmesinde önemli rol oynamıştır.
- Türkiye'nin **ortak dil, tarih ve kültürel bağlarının** bulunduğu bu ülkelerle ilişkileri birçok alanda ortak yarar temelinde hızla gelişmiştir.
- Günümüzde Türk Cumhuriyetleriyle **ekonomik, kültürel, siyasi ve sosyal ilişkiler** devam etmektedir. Bu ilişkileri sağlayan bazı kuruluşlar şunlardır:

TÜRKSOY (Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı)

Kuruluş Yılı: 1993

Amacı ve Faaliyet Alanı: Türk halklarının gönül birlikteliğini ve kardeşliğini güçlendirmek, ortak Türk kültürünü gelecek nesillere aktarmak ve dünyaya tanıtmaktır.

- **TÜRKSOY** Türk dili konuşulan coğrafyalarda **dili, tarihi ve kültürü ortak olan halklar arasındaki kardeşliği güçlendirmeyi** kendisine temel amaç edinmiştir. Yaptığı faaliyetler ile bugüne kadar Türk kültürünün uluslararası düzeyde benimsenmesine ve yaygınlaştırılmasına katkı sunmuştur.
- TÜRKSOY çalışmalarıyla Türk halklarının ortak geçmişini, tarihini, dil ve edebiyatını, kültür ve sanatını bir bütün hâlinde ele alan bilimsel araştırmalara da destek olmuştur.

Türk Konseyi- TDİK (Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi)

Kuruluş Yılı: 2009

Amacı ve Faaliyet Alanı: Türk dili konuşan ülkeler arasında kapsamlı iş birliğini teşvik etmektir. Bölgesel ve küresel barışa katkıda bulunmaktadır.

- Türk Konseyi kapsamındaki iş birliği üye ülkeler arasındaki ortak tarih, kültür, kimlik ve Türk dili konuşan halkların dil birliğinden kaynaklanan özel dayanışma temelinde oluşturulmaktadır.

TİKA (Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı)

Kuruluş Yılı: 1992

Amacı ve Faaliyet Alanı: Türkçe konuşan topluluklar arasında kültürel ilişkileri geliştirmektir. Üye olan devletlerin kalkınmalarına yardımcı olmaktadır. Bu ülkelerle ekonomik, ticari, sosyal, kültürel, eğitim alanlarında iş birliğini geliştirmektir.

Bunları Biliyor musunuz?

TİKA 5 kıtada 170'den fazla kalkınma merkezli iş birliği çalışmaları yapmaktadır.

TİKA uluslararası alanda yüzlerce projeyi hayata geçirmiş, dört kıtada Türk halkının temsilcisi olmuştur.

TRT AVAZ

- TRT AVAZ **Türkiye Cumhuriyeti ile Türkçe konuşan geniş coğrafya arasında bir kültür köprüsü olmayı** hedeflemektedir.
- TRT AVAZ, yayın coğrafyasını oluşturan Türk ve Türk soylu halklar ile kardeş topluluklara yönelik özel içerikli programlar hazırlamaktadır. Buna ek olarak ikili ve çoklu kültürel ilişkilerin gelişmesine de katkı sağlamakta, yeni iş birliği alanlarının doğmasına vesile olmaktadır.

- TRT AVAZ kanalında **Orta Asya, Kafkasya, Türkiye ve Balkanlar** ile yayınlarının ulaştığı diğer ülkelere yönelik haber, kültür, sanat, eğitim, müzik, eğlence, belgesel ve yarışma programlarına yer verilmektedir.
- 1992 senesinde kurulan ve yedi bağımsız Türk Cumhuriyeti'yle otuza yakın Türk bölgesinden binlerce öğrenciye hizmet veren **Uluslararası Ahmed Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi** Türk Cumhuriyetleri ve toplulukları arasındaki her türlü iletişim ve ilişkide önemli rol oynamaktadır. Günümüzde Türk Cumhuriyetlerinin ilişkileri kültürel ağırlıklıdır. Buna bağlı olarak Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler Türkiye'de eğitim ve öğretim görmektedirler.

Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri ile ekonomik ve ticari ilişkileri sürekli gelişmektedir. İhracat ve ithalat ürünlerimizden bazıları:

İhracat Ürünlerimiz

- Makine ve makine cihazları
- Elektrikli cihazlar
- Gıda maddeleri
- Mobilya
- Dayanıklı tüketim malları
- Mineral yakıtlar ve yağlar
- Plastik ürünler
- Elektrikli makine ve cihazlar
- Tarımsal ilaçlar
- Makarna, buğday
- Alüminyum ürünleri
- Otomotiv

İthal Ettiğimiz Ürünler

- Doğalgaz
- Petrol, Bakır, Alüminyum,
- Halı, Sabun,
- Mineral yakıtlar, Motorin
- Pamuk, Gübre
- Ham deri, Çinko, Boya, İpek

TİCARİ İLİŞKİLERİMİZ

Dünya üzerinde ekonomik faaliyetlerin farklılık göstermesinin temel nedeni **insanların ihtiyaçlarının çeşitlilik göstermesidir. Beslenme, barınma, korunma gibi temel ihtiyaçlar** ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesine ve gelişmesine neden olmuştur. Ülkemiz bu kaynaklarıyla kendi ihtiyaçlarını karşılamanın yanında ihtiyaç fazlası ürünleri diğer ülkelere ihraç ederek gelir elde etmektedir. Buna rağmen tüm ihtiyaçlarını sadece kendi kaynaklarıyla karşılaması mümkün değildir. Ülkeler bazı ihtiyaçlarını diğer ülkelerden ithal ederek karşılamaya çalışırlar.

Ülkeler arasındaki kaynak ve ihtiyaçlara bağlı bu alışverişten **dış ticaret** doğar. İnsanların birbirleriyle ilişkileri olduğu gibi ülkeler arasında da ekonomik ilişkiler vardır. Ülkeler bu ilişkilerini kaynaklarına ve ihtiyaçlarına göre belirlemektedir.

İhracat: Ülkelerin ihtiyacından fazla ürettiği ürünleri başka ülkelere satmasına **ihracat** (dış satım) denir.

İthalat: Ülkelerin karşılayamadığı ihtiyaçlarını başka ülkelerden satın almasına **ithalat** (dış alım) denir.

İTHAL ETTİĞİMİZ BAZI ÜRÜNLER

- Otomobil
- Çeşitli Makineler
- Uçak
- Petrol Ürünleri
- Plastik Ürünleri
- Eczacılık Ürünleri
- Tıbbi Malzemeler
- Elektrikli Cihazlar
- Kimyasal Maddeler

İHRAÇ ETTİĞİMİZ BAZI ÜRÜNLER

- Hazır Giyim Eşyaları
- Otomobil Ürünleri
- Elektronik Eşyalar
- Demir Çelik Ürünleri
- Pamuk İpliği
- Fındık
- Cam Ürünleri
- Meyve
- Sebze

Türkiye komşularıyla ekonomik, siyasi ve kültürel yönden köklü ilişkileri olan bir ülkedir. Türkiye'nin 2017 ithalat ve ihracat yaptığı ülkeler tablodaki gibidir.

İthalat	İhracat
1 Çin	1 Almanya
2 Almanya	2 İngiltere
3 Rusya	3 Birleşik Arap Emirlikleri
4 İtalya	4 Irak
5 ABD	5 ABD
6 Fransa	6 İtalya

Ülkeler halklarının ekonomik yönden rahat yaşaması için çeşitli ekonomik önlemler almaktadır. Bundan dolayı ülkeler arası ekonomik ilişkiler büyük önem kazanmaktadır. Özellikle hızla artan nüfusu beslemek ülkeler için önemli bir sorun oluşturmaktadır.